

tepav

türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

Çay Partisi Hareketi Sınavı Geçti Mi?

*Neslihan Kaptanoğlu**

TEPAV Değerlendirme Notu
Kasım 2010

Çay Partisi Hareketi Sınavı Geçti Mi?

Bu hafta gerçekleştirilen Amerikan ara seçimlerinde Çay Partisi Hareketi'nin desteklediği yaklaşık 138 aday vardı. New York Times gazetesinin araştırmasına göre¹, bu adaylardan 39'u Temsilciler Meclisi'ne, 5'i Senato'ya girebilmeyi başardı. Desteklenen diğer 85 aday ise yarışı kazanamadı. Sonuçlar birbirine çok yakın olduğu için hala kesin sonuçların açıklanmadığı 9 seçim bölgesi daha bulunuyor.

Şu ana kadar açıklanan bu sonuçlara bakıldığında, Çay Partisi Hareketi'nin desteklediği adayların %34'ünün başarıya ulaştığını söyleyebiliriz. Özellikle Temsilciler Meclisi'nin toplamda 435 üyesi olduğu düşünüldüğünde 39 Çay Partisi destekçisi oldukça önemli bir rakam. Kongre'nin %9'unun doğrudan Çay Partisi destekçisi olması, özellikle harcama ve mali disiplin ile ilgili oylamalarda belirleyici olacak. Yeni Kongre'ye Cumhuriyetçi listesinden seçilenlerin de çoğunlukla Çay Partisi'nin mali disiplin konusundaki mesajına vurgu yaparak başarı kazandıkları hesaba katıldığında, yeni dönem daha az harcama, daha çok tasarruf ve istihdam yaratma çabalarının hakim olduğu bir dönem olacak.

Hareket, Senato'da üç büyük başarıya imza attı. Bunlar, Kentucky'de Rand Paul, Florida'da Marco Rubio ve Pennsylvania'da Pat Toomey'nin kazandığı başarılar. Yine Hareket'le ilişkilendirilen Utah'dan Mike Lee ve Wisconsin'den Ron Johnson'ın başarılı kampanyaları da bu aralar Amerikan medyasının gündeminde. Temsilciler Meclisi'nde de durum çok farklı değil. Örnek olarak Colorado'da Hareket'in desteklediği işadamı Scott Tipton, üç dönemdir Kongre'de olan Demokrat rakibini geride bıraktı. Florida'da yerel bir Çay Partisi grubu da kuran Cumhuriyetçi aday Steve Southerland, yedi dönemdir temsilci olan Demokrat rakibinin sekizinci dönemini görememesine neden oldu.

Hareketin üst düzey kayıpları da yok değil. Amerikan basınında özellikle "Ben bir cadı değilim. Ben sizim."² televizyon kampanyası ile adından oldukça söz ettiren Christine O'Donnell, Delaware Senato yarışını kaybetti. Nevada'da son ana kadar büyük heyecanla takip edilen Senato yarışını, bir kere daha Demokratlar'ın yıllardır Senato'daki en önemli isimlerinden olan Demokrat Çoğunluk Lideri Harry Reid kazandı. Her ne kadar Çay Partisi Hareketi destekçilerinden Sharron Angle yarışı kaybetmiş olsa da Reid gibi 1986'dan beri Temsilciler Meclisi'nde olan önemli bir ismin kıl payı kazanmış olması bile Hareket tarafından başarı olarak kabul ediliyor.

Amerikalı seçmenler bu sonuçlar ile geçmişi özlediklerini kanıtlamış bulunuyorlar. 1776'da Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi'ni imzalayan Benjamin Franklin, George Washington, James Madison gibi "kurucu" isimlerin prensiplerine daha yakın bir Amerika'da yaşamak istediklerinin sinyallerini veriyorlar. Özel yaşama daha az müdahale eden bir devlet istiyorlar. Kendilerini temsil etmek için Washington'a

*Neslihan Kaptanoğlu, TEPAV eski Dış Politika Analisti.

¹ New York Times. "How the Tea Party Fared."

<http://www.nytimes.com/interactive/2010/11/04/us/politics/tea-party-results.html?ref=politics>

² <http://www.youtube.com/watch?v=tGGAgIjengs>

gönderilenlerin bunu ömür boyu sürecek bir görev olarak değil, kendilerini seçenlere hizmet etmek için bir fırsat olarak görmelerini istiyorlar.

Bunu en azından Marco Rubio anlamış görünüyor. Florida'nın yeni dönem Senatörü olacak Rubio, kazandığı kesinleştikten sonra yaptığı konuşmada şunları söyledi: "Vaşington insanları değiştiriyor. Sizlere söz veriyorum ki değişmeyeceğiz. Bu gece burada bize ilham veren ve değer verdiğimiz prensipleri her zaman hatırlayacağız. Bu konuma nasıl geldiğimizi unutmayacağız."³ Rubio aynı zamanda 1948'den beri Cumhuriyetçi adaylar lehine bu en büyük el değiştirmişin sadece Cumhuriyetçi başarısı olarak kabul edilmemesi gerektiğinin de altını çiziyor ve ekliyor: "Bu bizlere verilen ikinci bir şanstır. Bu, Cumhuriyetçi adayların kısa süre önce seçmenlere vaat ettikleri şekilde olmaları için ikinci bir şanstır. Bu seçimler, şu ana kadarki politikaların bizi kötü yerlere getirdiğini söyleyebilecek ve alternatif çözümler üretebilecek kişileri Vaşington'a gönderebilmek ile alakalıydı. Bu unutulmamalıdır."⁴

Durumu bu şekilde değerlendiren sadece Rubio değil. New York Times⁵ gazetesinin haberine göre, eski Cumhuriyetçi Çoğunluk Lideri Dick Armey ve *Freedom Works* isimli muhafazakar kuruluşun başkanı Matt Kibbe, Kongre'de gizli bir bildiri yayınladı. Bu bildiri de Demokrat ağırlıklı son Kongre tarafından kabul edilen Sağlık Reformu Yasası'nı yürürlükten kaldırmak, yapılması gereken ilk iş olarak sıralanıyor. Aynı bildiri, eğer bu yapılmaz ise bu amaçla Vaşington'a gönderilen milletvekillerinin cezalandırılacağını da söylüyor.

Kongre'de bu mesajın unutulmaması için çalışan pek çok kişi olacak. Bunlardan biri de 2006'dan beri Kongre'de olan ve Kongre'deki Çay Partisi Hareketi Komitesi'ni kuran Minnesota'lı muhafazakar Kongre üyesi Michele Bachmann. Çay Partisi Hareketi'ni Kongre'de mobilize etmekte büyük rol oynayan Bachmann, Cumhuriyetçi Parti içerisindeki en önemli dördüncü mevki olan Kongre Başkanlığı pozisyonuna aday olduğunu Facebook sitesinde yayınladı. Bachmann, Parti yönetimine Boehner, Cantor, McCarthy gibi üst düzey Cumhuriyetçi Parti yöneticilerinde olmayan daha muhafazakar bir bakış açısı getirebileceğini düşünüyor. Cantor ve çevresindeki Cumhuriyetçiler ise Bachmann yerine yine mali yönden muhafazakar olarak bilinen ama Çay Partisi Hareketi ile ilişkisi olmayan Jeb Hensarling'i destekliyorlar.

Bu durum yeni dönemde hem Cumhuriyetçi Parti'nin hem de Çay Partisi Hareketi'nin karşılaşacağı zorlukları simgeliyor. Cumhuriyetçi Parti açısından bakıldığında, bazı durumlarda Cumhuriyetçi Parti gündemi ile çakışan, ön seçimlerde pek çok Cumhuriyetçi adayın yarışı kaybetmesine neden olan yeni dönem Çay Partisi Kongre üyelerini tatmin etmek oldukça zor olacak gibi görünüyor. Çoğu ilk kez Kongre'de görev yapacak olan ve politika hakkında çok da fazla bilgi sahibi olmayan bu yeni grubun taleplerini dengelemek ve politikanın gerçeklerine uyarlamak ustalık isteyecek.

Çay Partisi Hareketi için ise bu başarıların "kimlik krizi"ne dönüşme ihtimali var. Yeni seçilen Çay Partisi adayların çoğunun politikadan uzak isimler olması rastlantı değil.

³ The Washington Post. <http://voices.washingtonpost.com/44/2010/11/marco-rubio-victory-speech-liv.html>

⁴ The Washington Post. <http://voices.washingtonpost.com/44/2010/11/marco-rubio-victory-speech-liv.html>

⁵ New York Times. Carl Hulse ve David Herszenhorn. "Tea Party Flexes Muscle with Republicans."

<http://www.nytimes.com/2010/11/05/us/politics/05repubs.html>

Michelle Bachmann'ın Cumhuriyetçi Parti içerisinde oynamak istediği üst düzey rol büyük ihtimalle bazı diğer adaylara da cazip görünecek. Bu adayların Cumhuriyetçi Parti içerisindeki mevkileri yükseldikçe Rubio'nun uyardığı gibi *hafıza kaybına* mı uğrayacakları yoksa Cumhuriyetçi Parti içerisinde köklü bir değişime mi neden olacaklarını izlemeye devam ediyoruz.